

vitrum vacuum, cæteris combibonibus plenariam satisfactionem haud magnopere urgentibus, & impossibilitatem prætendenti, fidem accommodantibus.

Et si plures reperti, quibus ad multò grandiore ætatem aspirare contigit, sed Phœnice rariore, qui in tantâ 82. annorum, intercapedine, tam constanti gavisi valetudine. Solum ante 40. annos abscessus in dextrâ mesenterii regione concitatus, non à cacochymia, sed merâ plethorâ, copioso sanguinis affluxu, causatus, cum nulla usus sim venæsectione, nec scarificatione, quorû medio illud malum præcaveri potuisset: Excepto isto affectu, aliâ nullo notabili incommodo sum tentatus.

Multis est admirationi, & vix reperiri existimant senem tam provectæ ætatis mihi comparandum, dum non modo vires corporis, sed & mentis facultates illas: quin & in ipsâ facie ac vultu color vividus ac roseus cum candore commixtus, conspicuus, ut ex in arguendum, si cani eximantur, non decrepitem Senem, sed Juvenem haud inventum observari. Deus O. M. & in posterum hoc ergastulum, factum, tectum conservare clementer velit usque ad fatalem vitæ terminum, & tum expirare sinat absque graviore morborum tormento, & tandem intrare benignè concedat, in gaudia æviterna,

EPISTOLA V.

Utrum Alchymistarum jactantiarationi consona, quod magnatibus imprimis vitæ prolongationem, ultra annum centesimum pollicentur.

Xtra dubium, quin vita humana beneficio artis Medicæ ad complures annos produci queat, non tamen in ullâ constitutum facultate humanâ, certum annorum numerum determinare. Mihi videntur Chymici nimis hyperbolici in celebrandis suis arcanis intitulatis, quorû medio hominis vita ultra centum annos extendenda, magnatibus ita persuadentes, in-

terim copiosam pecuniam emulgentes & suam bulgam infarciētes. Cum duplex vitæ terminus, supernaturalis, qui in solius Dei providentiâ consistit, nec subjectus est remediis vel naturalis, qui non minus in manu Dei, sed in simul dependet à causis naturalibus, à temperamento & humoribus, quæ dum accommodatis remediis & alimentis in justâ crasi & proportionem, velut causæ vitæ naturales, conservantur, ipsæ vitæ

vita potest prolongari: sin verò
 corumpantur, vel ad ullam exorbi-
 tantem devertant dyscrasiam, abbrevi-
 viari: Temeraria igitur est jactantia,
 cum hyperphysicus terminus Medi-
 co planè sit ignotus, Physicus autem
 non exactè cognitus, certam spem
 facere, prorogandæ vitæ, ultra an-
 num centesimum. Illud grande *ar-
 ro-* & rationi contrarium, dum om-
 nibus ex æquo hominibus consi-
 milia prophylactica, & ad vitam
 conservandam ac propagandam in-
 servientia, ordinare solent, cum in-
 gens sit complexionum varietas,
 dum alii inclinant ad Naturam cal-
 lidam & siccam, alii ad frigidam &
 humidam, quorum illi per frigida &
 humida ad *superioria*, sunt reducendi,
 hi autem per calida & sicca corri-
 gendi. Sola Natura temperata, vel
 haud nimis excedens ad ullam infi-
 gnioiorem intemperiem, nullo medio,
 in suo Esse, melius conservari potest,
 quam beneficio accommodatæ diæ-
 tæ, in assumendis cibis boni succi,
 temperata qualitate præditis, facilis
 concoctionis, & moderatâ quanti-
 tate, quàm ullis medicamentis, quan-
 tumvis operosis & preciosis. Vitæ
 conservatio & prolongatio consistit
 potissimum, in justâ calidi & humi-
 di radicalis contemperatione, qui si
 sit vegetus, omnes facultates anima-
 les, vitales & naturales efflorescunt,
 & actiones ritè procedunt. Cum sa-
 nitas & vitæ diuturnitas calori nati-
 vo rectè cum humido proportiona-
 to, sit accepta ferenda, plus spei lo-
 candum, in convenientibus alimen-
 tis illi augendo & conservando qua-
 lificatis, quam ullis medicamentis,
 quantumvis sublimi Rationis inda-
 gine excogitatis. Quantum momen-
 ti in Sobriâ Vitâ, exemplum capere
 licet ab Eremitis, qui in locis deser-
 tis divagantes, sylvestrium arborum
 fructibus & plantarum radicibus
 tantum (aliàs haud probi succi ciba-
 riis) vescentes, & aquam meram bi-
 bentes, ætatem suam ultra centum
 annos protraxerunt. Quantò major
 spes concipienda, de iis, quibus ea
 obtigit fors, ut boni succi alimentis
 frui, & Vinum moderatè haurire,
 calori nativo conservando & exci-
 tando apprimè accommodatis, li-
 ceat, quin ad longævitatem pertin-
 gere valeant. Hujus rei illustre do-
 cumentum exhibet, Ludovicus Cor-
 narus, Patricius Venetus, qui ab an-
 no 25. ad 45. usque, erat valetudi-
 narius, complurium Medicorum
 cõsiliis frustraneis, ut nulla spes diu-
 turnioris vitæ residua, quin ad ma-
 jores migrandum, tandem re despe-
 ratâ, missis pharmacis, cujusdam
 suadelâ, cum uti cæpisset strictâ diæ-
 tâ, in quanto & quali modum haud
 excedente, præter omnem Medico-
 rum opinionè, ævum ad annum 95.
 produxit. Cum ille pænè ab omni-
 bus aliis esculentis abstinuisset, solâ
 Panatellâ (cibi genere facilis conco-
 ctionis

ctionis & optimi succi, ut in exigua
dosi, multum alimenti præstet) ab
italis dicta, ex pane contrito, vitello
ovi, brodio carnis, vel aqua, parata,
contentus, certarum unciarum pon-
dere assumendo, tum bene se ha-
buit, id mirandum, cum aliquando
amicorum suadela nonnihil largius
Genio indulisset, à constituta dosi
deflectendo, si vel duæ tantum un-
ciæ ultra consuetum ingestæ, quoties
id factum, semper relapsus in pristi-
num morbosum statum. Illud velut
singulare exemplum, quantum com-
modi præstet exacta & accommoda-
data victus ratio, ad prorogandam
vitam, etiam hodie, ingluvici dedi-
tis imitandum inculcatur.

Si ab ineunte ætate valetudina-
riis, beneficio commoda diætæ, ad
longævitatē aspirare licitum, multo
magis id sperandum iis, quibus à Na-
tura, superum favore obtigit lauda-
bilis corporis constitutio. Exin nihil
miri, si & mihi à Naturæ optima tem-
peratura dorato, temperantiæ insu-
per studioso, quasi ad Nestoreos an-
nos pertingere fas. Cum enim jam
annum exceßerim octogesimum se-
cundum, ab incunabilis, id ævi sine
morborum agmine transegi, adhuc
ex Gratia divinâ, Ente & Mente ve-
getus, absque ullo sensibili gravami-
ne. Is est fructus continentia, quod
Genius meus à Gulâ alienus. Et si
sepius occasio oblata Baccho & Ce-
reri indulgendi, tamen tanta in me

erat appetitum irrationalem com-
pescendi facultas, ut rarius exorbi-
tarim.

Cum duplex mors constituenda
Naturalis & violenta. Illa matura-
tur per resolutionem calidi & hu-
midi insiti, per hujus auctem conser-
vationem propagatur. Ad illam re-
morandam, plus commodi præsta-
rent accomodata alimenta in quan-
to & quali modum haud exceden-
tia, quam omnia Alchimiatarum
operosa & preciosa magnalia indi-
gitata, & magnoperè decantata me-
dicamenta. Si quis neglectâ conve-
niente diætâ, niti velit Pomposi
Hermeticorum arcanis, næ is se de-
ceptum experietur, omni expensâ,
in fumum versâ.

Multi de Medicina Universali
prolixum & speciosum discursum
instituant, & conservandæ ac pro-
rogandæ vitæ, quin & omnigenis mor-
bis propullandis, indubium effe-
ctum attribuant: sed qui ea hæc-
enus præstare potuerit, etsi in hoc
meâ grandiori ætate, plaustra libro-
rum pervolutarim, & in meis variis
& longinquis peregrinationibus,
nullum artificem indagare licitum,
qui tale catholicum conficere po-
tuerit, aut præparatum habuerit. Vi-
detur potius esse suavis φαντασία,
quàm utilis εργασία. Non λογοδαιδαι-
λία, sed ipsa εργασία, rei possibilitas
esser demonstranda. Ipsa εμπειρία in-
fringit omnes rationes, cujus afflatu,
omnia

omnia argumenta, pro defensione ac tutelâ illius Panacæ, in medium allata, dispellenda. Illorum vanitatem evincit & promissionum falsitatem redarguit, dum ipsi spondentes aliis diurnitatem vitæ, opinione maturius, excedere coguntur. Prout Theophrastus Paracelsus Chymicorum Coryphæus jactabundus, suis arcanis vitam se ultra centesimum annum producere posse, aliis polliceri haud veretur, qui tamen vix ad medietatem pervenit.

D. Platerus in suis Observat, refert de Adamo à Bodenstein / Paracelsicæ sectæ Antesignano, qui grassante pestilentia in Urbe Basiliensi, edito libello, sibi cognitam præservandi & curandi rationem indubiam, beneficio cujusdam antidoti ex chymicis concinnato, jactitabat, ipse tum illâ infectus & à morte abreptus, cum tamen aliàs nemo, in totâ viciniâ peste tentatus, eâ non amplius in Urbe sæviente, sed in declinatione existente. Ita largis pollicitis alios & seipfos fallunt.

Prout mors naturalis multò commodiùs retardari & vita prolongari potest, per sola alimenta, pro diversitate complexionum accommodata, ita mors violenta, per morbosam dispositionem in Ergastulum corporeum impetum faciens, meliùs inhiberi potest per medicamenta, & simul competentia esculenta. Dum enim per convenientia reme-

dia, exorbitantem intemperiem ad *luxuriam* revocamus, causas morbificas propulsando, quid aliud agimus, quàm morti frenum injicimus, vitam prorogando.

Quin per complures annos ope Pharmacorum vita extendenda indubium, non tamen certus annorum numerus potest determinati, cum cujusque hominis temperatura nulli Medico sit ad unguem cognita, præservantia autem debent esse directa & variari pro diversitate complexionum. Temeraria merito censenda jactantia, omnibus unum idemque obtrudere præservativum vitale, cum quod uni vitam prolongare, alteri abbreviare possit, in tantâ Naturarum discrepantiâ.

Quidam gloriantur de Panacæ omnibus ex æquo commodâ, sed in Utopiâ reperienda. Provoco ad experientiam. Etsi complura prostent exempla eorum, qui diurnam usi hujus lucis usurâ, & causa assignata quibusdam prophylacticis, quæ tamen apud me fidem haud merentur. De Hieronymo Brunswicensi, Medico Argentoratensi refert Henricus Ranzovius, ipsum familiari & crebro usu cujusdam tabulati, ex variis aromatibus & Rhabarbaro concinnati, vitam ad annos centum & decem, produxisse. A ratione meâ alienum, tantam longævitatem illi soli medicamento acceptam ferre, cum potius causa imputanda robori

O o

Natu-

Natura, calori infito vegetiori, temperantia & accommodata diata. Si aliquot hominum myriades idem medium usurparent, vix uni concessum aspirare ad septuagesimum, ad octogesimum, ne dum centesimum & decimum annum. Imò illud calidioris corporis constitutione præditis perniciosum foret, vitam abbreviando potius, quam prolongando. Meam sanè Naturam talia remedia ex orbitâ sanitatis dimotam, prosternerent.

Galenus noster de aceti scillitici facultatibus oblongum catalogum confecit, id mirè in præservando corpore deprædicans, & cujus familiari usu Pythagoras Philosophus, ad annum centesimum & decimum septimum pertigerit. Id etiam Rationi repugnat. Et si haud obviam pro abnuam, illo aceto dextrè & cū discretionem usurpato, hominem ab impendentib⁹ morbis aliquândiu præservari posse, sed illud grande viderur absurdū, illius solius ope, cuiquam ad tantam ætatem pervenire fas. Pythagoram fuisse virum robustum, ex historicis cōstat, & quia magnus Philosophus, indubium, quin sobrietati ad diætus, istis qualitatibus potius longævitas ascribenda. Et si illud acetum vim habeat quædam incommoda avertendi & aliquândiu præcavendi, tamen diutius & crebrius usurpatum, tantum abest, ut vitæ prorogandæ, quin magis decurtan-

dæ inserviat, præsertim, si eo utatur homo temperatus & bonâ præditus valetudine. Cum enim insignem habeat attenuandi facultatem, si non inveniatur materia, in quam agat, humidum substantificum adoritur, id atterens & quasi liquefaciens ac fluxile reddens: id vel meo exemplo attestari possum, propriâ in cute expertus. Cum enim ante quadraginta annos, autoritate Galeni fretus illius aceti per aliquot matutinas modicum sumpsissem, totum abdomen attenuari & rugosum fieri cepit, per alvum succedente materiâ glutinosâ ceu humido radicali, eo viso, illius usum intermisi, nî destituissem, indubium, quin successu temporis, totaliter contabuisssem. Et si complures ope illius aceti ab iminentibus incommodis, per multos annos præservari queant, tamen ex mille millenis, vix uni liceret attingere Pythagoræ ætatem, cum insignis sit Naturarum discrepantia, æris & victus magna diversitas.

Si omnia vera, quæ in libro 3. de medicinis paratu facilibus, Galeno ascripto, (qui tamen pro adulterino & spurio habetur,) de aceto scillitico mirè deprædicantur, tum posset haberi pro præcellenti Panacæâ, & vel ipsi auro potabili præferri. Indubium, quin dextrè usurpatum, pro diversitate Naturarum, magnam habeat efficaciam à variis morbis præservandi, & per consequens vitam prolon-

prolongandi, per annos complures: sed hoc videtur impossibile & supra fidem, illi assignare facultatem vitam producendi vel ultra centesimum annum, cum ingens sit complexionum varietas, non in omnibus eundem exeret effectum.

Johann Fabri Gallus Medicus, in sua Pharmacop. Chymiatrica, aurum potabile se habere palam profiteretur, id velut catholicum in præservandis & curandis morbis extollens. Si illud tantarum virium, ut omnium morborum $\epsilon\iota\sigma\tau\omicron\mu\omicron\varsigma$, unice admiror, quod Author ille in suis observationibus, ne una vice, suis ægris, illud usurpandum, ordinavit, quin plerisque præscripserit emetica ex sale vitrioli, & purgantia ex antimonio concinnata. An non crudelis & infidelis Medicus censendus, quod illos tam violentis pharmacis torserit, quos tam clementi ac benigno remedio, in integrum restituere licuisset.

Haud renuo, quin insignes Hermetici reperti, qui morbos aliis invictos propulsare potuerint: sed nego ullum unquam talem extitisse artificem, qui unice medicinam catholicam instructus, talia miracula ediderit, qualia chymici suæ Panaceæ attribuunt, in præservandis & curandis omnigenis morbis, ex quacunque causa profectis. Qui secus statuunt, & tantopere pro asserenda illius artis certitudine, velut pro aris ac focis,

dimicant, si non vaniloquentia, sed effectum, rei veritatem oculis subiciant. Multa Ratio comminiscitur, quæ si ad usum transferenda, optato destituuntur successu.

Sed quid opus est prolixiorum instituere discursum, cum ipse Cælius inter primates Alchymistas haud postremus, in præfatione sui operis, palam profiteri non vereatur, quod Ars illa sit supra Rationem humanam, nec ullius ingenii acumine investigari queat, sed solius Numinis divini gratia propalanda iis, qui ob pietatem digniores existant: Cum autem ab exordio mundi ad nostrum usque ævum, nulli concessum, cælesti illo dono potiri, consequitur, neminem hactenus eam pietate dotatum, quæ impellere Deum potuerit, ad mysterium illud revelandum, & ita occultum permanebit usque ad consummationem sæculi, cum vix credibile, subsequenti sæculo pronasciturum aliquem, tanta pietate præditum, cui aspirante Gratia divina, ars illa communicanda. Optimum videtur consilium, si cui obtigerit Natura bene constituta, ab omnibus medicamentosis abstinere, & in diætâ suæ complexionis convenienti acquiescere, quam dubiâ spe prorogandæ vitæ, ope remedium, damnum accersere, & maturius in cymbam Charontis descendere. Ego sanè, licet jam excefferim annum octogesimum secundum, &

pueritiâ ad præsentem ætatem, nunquam sum usus pharmacis, præservandi causâ, ex vegetabilium, ne dum mineralium classe depromptis, quoties attentavi usurpare cordialia præservativa, deterius sensi. Olim exiguum Theriacæ singulis maturinis sumpsi, & jam per aliquot annos, modicum aquæ Juniperinæ, ad auram malignam avertendam. Exin conjicio, Naturam meam ita temperatam, ut alienæ, aut exorbitantis qualitatis media non ferat.

Unicum adhuc subjiciendum haud abs re duxi, cum Philippus Grulingius quandam Panaceam ex vario ac multiplici vegetabilium & mineralium classe paratam, aduersus omnis generis morbos, mirè deprædicet, cujus vim divinam in morbis desperatis, se vel millies expertum asseveret: si tantarum illa virium, miror, cum Author ille nuper cen-

turiam observationum in lucem emisserit, quod ne unicus casus reperiarur, illius exhibitæ, quin palato ingrata occurrant medicamenta, an non inhumanitatis opus, ægros tam insuavibus & majori quantitate ingestis, exagitare, si in Medici manu, tam benigna Panacea, & quidem tam pusilla, septem tantum granorum dosi, morbos curare. Panaceam illam in multis morbis profligandis admodum proficuum, libenti animo concedo, sed mens stupet, quod illa neglecta, infirmî variâ ingratîs ingredientium farragine fuerint tractati. An non exin ansa captanda hæsitandi, utrum illius catholici tanto perè laudati efficacia, congruat cum Experimentiâ. Si indubium catholicum desideras, propono mortem, quæ omnibus malis & incommodis certam medelam defert, ultimum colophonem imponens.

EPISTOLA VI.

Utrum facultates animales Principes in cerebro residentes locis ac sedibus sint distinctæ, ad quendam Medicum.

Um olim D. Augustinus varia *Epistola* S. Hieronymo tum senescenti, & in cænobio Bethlehemitico delitescenti, proposuisset discutienda, tandem id dedit responsi: ne se jam veteranum quiescentem rursus militate, & de vita periclitari cogat, sed in-

ter suos Monachos susurrare sinat: num & mihi jam grandævo idem prætere liceret, dum diversarum quæstionum nodos, non Alexandri gladio dissecandos, sed Rationis radio resolvendos proponis: ast cum amicè roganti refragari, haud æquum statuam, en responforiam, utinam ex tuo voto. Cum summa-